

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Lyrestads förskola

Läsår 2020/2021

Antagen
Mariestad
2020-10-22

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	4
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	4
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	5
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
3. Undersök risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår.....	6
3.1 Undersök	6
3.2 Metod/kartläggning.....	6
3.3 Analysera.....	9
3.4 Planerade åtgärder för läsåret.....	10
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	10
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	10
4.2 Medarbetares delaktighet.....	11
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet.....	11
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	11
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever.....	11
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev.....	12
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	13
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.....	14
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.....	15
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	15
6. Referenser	15
7. Bilagor.....	16
7.1 Definitioner.....	16
7.2 Lagstiftning och styrdokument.....	18
7.3 Anmälningsskyldighet	19

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Lyrestads förskolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor förskola ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på förskolan	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Diskussioner om vad en kränkning kan vara i förskolan, hur vi kan uppfatta att ett barn känner sig kränkt eller vad som är en konflikt.	ja
Diskussion kring hur vi behandlar barn jämlikt utifrån kön. Bemötande, förhållningssätt samt vilka miljöer/material vi erbjuder.	ja
Organisera för att vuxna finns på så många platser som möjligt vid utevistelser.	ja
Organisera för att det finns vuxen med vid toaletterna.	ja

2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Rektor ansvarar för att ärenden rörande kränkning/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier rapporteras till huvudmannen.

Inga kränkningar/diskrimineringar har anmälts/dokumenterats på enheten.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Med de äldsta barnen har man arbetat medvetet med normer och värden genom ett projekt om Snick och Snack. Snick och Snack och vännerna i Kungaskogen är ett arbetsmaterial som handlar om värdegrunden, hur man är en bra kompis och att vi alla är- och ser olika ut. Det har varit stort fokus på att skapa ett positivt klimat i gruppen genom bland annat gruppstärkande lekar samt att pedagogerna varit mycket närvarande genom att vara lyhörda i barnens samspel för att kunna stötta och vägleda dem. Pedagogerna har observerat att barnen tagit till sig karaktärerna och handlingen i Snick och Snack då de uttrycker och visar detta i det sociala samspelet. Det har tagits fasta på uttrycket ”alla är olika men olika bra” utifrån arbetsmaterialet. Detta är något som barnen ofta säger och vi som pedagoger lyft fram. Man har medvetet arbetat vad gäller att lyfta barnen och förstärka det som är positivt.

Det har regelbundet diskuterats vad en kränkning kan vara och hur en konflikt ska hanteras. I en av barngrupperna har det varit vissa grupperingar som gjort att man fått arbeta mycket med gruppdynamik och det sociala samspelet. Det har varit mycket diskussioner kring respekt och ansvar. Man har tex använt sig av lekgrupper (där pedagogerna bestämt vad/vilka man leker med) för att få barnen att öppna upp för nya konstellationer och för att bryta vissa mönster både socialt och miljörelaterat.

Det finns en skydd plats på gården där det är svårt att ha översikt över vad barnen leker. Ofta sker konflikter där. Som pedagog behöver man vara mer närvarande vid denna plats. Detta är svårt när barnen är i rörelse och vid begränsad personaltäthet. Åtgärda detta med staket. Toaletterna har ibland varit en plats där det uppstått konflikter och blivit stökigt samt högljutt. Upplevelsen var att vissa barn inte kände sig trygga där. Det åtgärdades genom att alltid ha en närvarande vuxen samt att prata med barnen om respekt och integritet. Markeringar har gjorts i golvet som hjälpmedel för att lära barnen vänta på sin tur.

De yngre barnen på förskolan har infört kompisregler, med inspiration av Helen Jenvén, för att förebygga kränkningar och främja kompisrelationer. Vid konflikter och i samtal kring hur man är mot varandra hänvisas ofta till kompisreglerna. Barnen uppmärksammas när de gör/säger positiva saker, att de kan och gör sitt bästa. Vi har även gruppstärkande lekar för alla åldrar. Vi vuxna är bra förebilder genom att ha ett positivt arbetsklimat med mycket glädje.

Alla barn har delats upp i mindre grupper för att främja leken och för att vi pedagoger ska kunna vara mer observanta och vägleda barnen i eventuella konflikter. Det har förts diskussioner kring olika situationer som uppstått för att vi ska vara eniga och tydliga mot barnen. Vi har tagit hjälp av vår specialpedagog i det här arbetet också. I utvecklingssamtal har det visat sig att föräldrar upplever att det skett en utveckling i barnens lek och att nya lekrelationer skapats. Det har också bekräftats att de tycker att barnen är väldigt inkluderande och omtänksamma. I föräldraenkäten framkom även höga resultat när det gäller trygghet.

3. Undersök risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Undersök

3.1.1 Kränkande behandling

Det finns alltid en risk för kränkningar av olika slag om vi pedagoger inte är närvarande och vi behöver därmed ständigt arbeta med organisation och förhållningssätt för att förhindra att det kan ske.

Övergripande innebär vårt främjande arbete att vi arbetar systematiskt med hur man är en bra kompis genom att uppmärksamma och lyfta barnens positiva handlingar. Vi arbetar för att skapa ett positivt klimat i gruppen genom t.ex. gruppstärkande lekar. Vi arbetar aktivt med att varje barn ska ha rätt att säga stopp eller nej samt att visa respekt för det. Förskolans pedagoger har en gemensam grund- och samsyn vad gäller arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Vi arbetar medvetet med att se över våra rutiner för att förebygga kränkande behandling och diskriminering. Till exempel lugna övergångar och organisera så att det inte är för mycket barn ute på gården samtidigt.

Genom att dela upp barnen i mindre grupper ökar möjligheten för varje barn att bli sedd och komma till sin rätt. Med detta arbetssätt kan vi som pedagoger vara

mer närvarande och lyssna in barnen och kan agera direkt vid kränkande handlingar då vi finns med som en naturlig del i alla situationer. Vi försöker ligga steget före och på så sätt förutse och avleda konflikter. Vi hjälper barnen att ta eget ansvar för att öka deras självkänsla/självförtroende vilket vi ser förebygger kränkande handlingar. Vi samarbetar mycket mellan avdelningarna och på så sätt blir barnen trygga med alla barn och pedagoger på förskolan. Vi lyfter barnens olikheter på ett positivt sätt för att alla barn ska ges möjlighet att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar.

3.1.2 Sexuella trakasserier

Inga risker eller hinder för diskriminering utifrån sexuell läggning har upptäckts.

För att förhindra att sexuella trakasserier sker på förskolan gäller samma arbetssätt som ovan. (3.1.1 Kränkande behandling).

3.1.3 Kön

Inga risker och hinder för diskriminering utifrån kön har upptäckts.

När vi skapar våra miljöer eller erbjuder material utgår vi från barnens intressen och vårt förhållningssätt är att hela förskolan är tillgänglig för alla barn. Vi behöver vara medvetna om vilket material vi använder och dess placering i rummet. Vad är i fokus och varför? Vi måste vara observanta och uppmärksamma om barnen har säger könsstereotypa kommentarer.

3.1.4 Könsöverskridande identitet eller uttryck

Inga risker och hinder för diskriminering utifrån könsöverskridande identitet eller uttryck har upptäckts.

Det råder ett öppet klimat och vi har en samsyn i förskolan i att alla barn får se ut som de vill, att man till exempel får ha vilka kläder man vill. Det är viktigt att man som pedagog är medveten om sitt förhållningssätt och ständigt diskuterar dessa frågor.

3.1.5 Etnisk tillhörighet

Vi har inte upptäckt några risker eller hinder utifrån etnisk tillhörighet men vi upplever att det är ett område vi inte arbetat särskilt aktivt med.

Vi visar nyfikenhet och intresse för barns olika etniska tillhörigheter. Med respekt för familjen uppmärksammar vi kultur och språk utifrån deras önskemål. Vi skaffar aktivt litteratur (polyglutt) och annat material som berör

olika kulturer. Barnens frågeställningar bemöts med samtal om olikheter. Vi har ett fåtal barn med annan etnisk tillhörighet på förskolan. Vi ser en risk i att barnens möjligheter att förstå och leva sig in i andra människors villkor och värderingar begränsas på grund av det.

3.1.6 Religion eller annan trosuppfattning

Inga risker eller hinder för diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning har upptäckts.

Vi visar intresse för och uppmärksammar skilda religioner/trosuppfattningar. I dialog med vårdnadshavare ökar vi vår förståelse för och får insyn i de val familjen vill göra samt hittar vägar att så långt det är möjligt tillgodose eventuella önskemål i vår verksamhet.

3.1.7 Funktionsnedsättning

Inga risker eller hinder för diskriminering utifrån funktionsnedsättning har upptäckts.

Vi arbetar främjande genom att anpassa verksamheten och miljön efter alla barns behov. Alla pedagoger ansvarar över att fördjupa sina kunskaper angående eventuell funktionsnedsättning. Vi har ett nära samarbete med vårdnadshavare och får bra stöttning av vår specialpedagog.

3.1.8 Sexuell läggning

Inga risker eller hinder för diskriminering utifrån sexuell läggning har upptäckts.

När det i barngruppen dyker upp tankar och frågor angående sexuell läggning tar vi tillfället att diskutera med barnen att familjer kan se olika ut. Alla pedagoger är medvetna om att i samtal med barnen inte endast utgå från stereotypa bilder av relationer.

3.1.9 Ålder

Inga risker eller hinder för diskriminering utifrån ålder har upptäckts.

Vid överflyttning mellan avdelningarna tas hänsyn både till barnens ålder och till egen utveckling och behov.

Vi uppmärksammar om barnen kränker varandra utifrån ålder (tex att bara de äldsta barnen får köra stora cyklarna).

3.2 Metod/kartläggning

Genom observationer av utbildningen med reflektion och diskussion i arbetslaget samt med hjälp av analys från föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling har kartläggning av risker och hinder i verksamheten genomförts.

3.3 Analysera

3.3.1 Kränkande behandling

3.3.2 Sexuella trakasserier

3.3.3 Kön

3.3.4 Könsoverskridande identitet eller uttryck

3.3.5 Etnisk tillhörighet

Vi har ett fåtal barn med annan etnisk tillhörighet på förskolan. Pedagogerna i förskolan ser att arbetet aktualiseras först när fler barn med annan etnisk bakgrund finns på förskolan. På förskolan finns i år heller ingen pedagog med annan nationalitet än svensk. Vi ser en risk i att barnens möjligheter att förstå och leva sig in i andra människors villkor och värderingar begränsas på grund av det.

3.3.6 Religion eller annan trosuppfattning

3.3.7 Funktionsnedsättning

3.3.8 Sexuell läggning

3.3.9 Ålder

3.4 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på förskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Fortsätta med det främjande arbete vi redan gör.	Fortlöpande, utvärderas i maj -21	Alla pedagoger
Planerade förebyggande åtgärder på förskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Etnisk tillhörighet: Vi ska arbeta för att uppmärksamma att världen är så mycket större än Sverige, att vi alla är olika och att kulturer ser olika ut. Vi ska ge barnen möjlighet att förstå värdet av att mångfald berikar.	Arbetet dokumenteras och följs upp fortlöpande i Unikum på avdelningarnas reflektionstillfällen, utvärderas i maj -21.	Alla pedagoger

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Vi gör barnen delaktiga i framtagandet av planen genom dagliga samtal där de får tillfälle att reflektera över sina handlingar samt uppmuntras att ge sina synpunkter. Pedagogerna samlar in och sammanställer barnens åsikter samt använder dessa vid sina egna reflektioner kring det främjande och förebyggande arbetet.

4.2 Medarbetares delaktighet

All personal på förskolan, pedagoger, kök- och städpersonal samt vaktmästare görs delaktiga i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling genom att få information om planen via mail, där samtliga berörda ska ha inflytande över innehållet. Vi informerar muntligt kök- och städpersonal samt vaktmästare när planen ska utformas och är tydliga med att deras synpunkter och tankar är viktiga att få med i planen. Pedagogerna ansvarar för att dessa tankar och synpunkter beaktas i framtagandet av planen.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vårdnadshavare görs delaktiga i framtagandet av planen och delges information om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling genom inskolningssamtal, föräldramöten, utvecklingssamtal samt informationsbrev. I den dagliga kontakten uppmanas vårdnadshavare att ge sina åsikter och synpunkter kring hur arbetet kan förbättras. Under inskolningssamtalet poängterar vi att vårdnadshavarens synpunkter är viktiga i arbetet med framtagandet av planen. Pedagogerna ansvarar för att vårdnadshavarens tankar och idéer vägs in i planen. Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns tillgänglig på förskolans hemsida.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens pedagoger.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt

3.	Samtal med berörda barn	pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning	pedagog
5.	Dokumentera händelsen	pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur förskolan hanterat det samt dokumentera samtalet.	pedagog

5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annat barn

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns pedagoger.	All personal
3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog

7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda elevers vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Upptäckt/information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor

4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas chef förskola och pedagogisk omsorg och/eller personalenheten.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Barn utsätter annat barn för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera pedagog
B. Personal utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor

C. Verksamheten ¹ utsätter barn för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera chef förskola och pedagogisk omsorg

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Informera chef förskola och pedagogisk omsorg

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn

Informera rektor eller chef förskola och pedagogisk omsorg.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML gäller förutom för personal, även för elever från och med förskoleklass. Barn i förskolan och elever i fritidshemmet är undantagna bestämmelserna i AML. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.